

ÅFJORD KOMMUNE
Postboks 54
7169 ÅFJORD

Orgnr 921875533

Tilsynsrapport for ÅFJORD KOMMUNE org.nr. 921875533

Vi viser til tilsyn hos ÅFJORD KOMMUNE org.nr. 921875533

Vi viser til brev datert 03.06.20 der Arbeidstilsynet ber om å få tilsendt dokumentasjon. Vi viser til tilbakemeldingen fra Åfjord kommune datert 13.11.2020.

I tilsynet fant vi forhold som ikke er i samsvar med regelverket. Her er en oversikt over Arbeidstilsynets reaksjoner i saken.

#	Reaksjon	Status	Frist
1	Krav om opplysninger	Oppfylt	
2	Pålegg - Asbest - informasjon og opplæring (ikke saneringsarbeid)	Varslet	01.04.2021
3	Pålegg - Asbest - rutine for å kartlegge asbest ved oppdragsforhold	Varslet	01.04.2021

Oppsummering av tilsynet

Arbeidstilsynet vil gjennom dette postale tilsynet bidra til at kommunen som arbeidsgiver og byggherre arbeider systematisk for å forhindre at både egne og andre arbeidstakere utsettes for helseskadelig eksponering for asbestfibre. I tilsynet undersøkte vi derfor følgende:

- hvordan kommunen som arbeidsgiver og utleier sikrer at vanlig drift og vedlikehold i egne bygg og ledningsnett ikke medfører eksponering for asbestfibre.
- hvordan kommunen som byggherre planlegger og følger opp rive- og rehabiliteringsprosjekter der asbest kan forekomme.

Ut fra mottatte opplysninger har vi følgende kommentarer, inkludert noen anbefalinger, til hvert av spørsmålene som det ble bedt om svar på.

Det ble på 2 punkter funnet grunn til å varsle pålegg.

Oversikt over risikobygg og forekomst av asbest.

Åfjord kommune har en forholdsvis ny bygningsmasse, men har noen få enheter bygd før 1985. Bygningene før 1985 er ikke kartlagt mhp asbestholdige materialer.

Når det gjelder ledningsanlegg så har tidligere Åfjord kommune sanert og fjernet alle tidligere vannledninger av asbest. I tidligere Roan er det ingen vannledninger som inneholder asbest i dagens vannforsyning, men et eldre ledningsanlegg på en tidligere reservevannforsyning på Hofstad i gamle Roan skal bestå av asbest. Dette var en tidligere reservevannforsyning, og brukes ikke i dag. Asbestrørene er ikke sanert bort.

Det er ikke et generelt krav om å kartlegge asbest med mindre asbestfiber kan frigjøres og utgjøre en risiko. Uskadet asbestholdig materiale i ro utgjør ingen risiko.

Det vil være nødvendig for kommunen å ha oversikt over hvor asbest forekommer/ikke forekommer, for bedre å kunne forebygge hendelser med eksponering for asbestholdig støv, både overfor egne ansatte og andre brukere av byggene. Inngrep i asbestholdig materiale som først oppdages i ettertid, kan i tillegg til økt risiko og frykt for helseeffekter, kunne få betydelige økonomiske konsekvenser.

Ved en kartlegging er det viktig å involvere personell som er bygningskyndige og har kompetanse på å kartlegge asbest. Samarbeid med driftsoperatører som kjenner byggene godt er nødvendig.

Forekomstene må merkes på stedet og/eller på byggetegninger/i byggbeskrivelser.

Da tilstanden over tid kan forverres, bør det være en plan for årlig inspeksjon og risikovurdering av de kartlagte asbestforekomstene. En enkel risikovurdering kan være å registrere forekomstene i tre kategorier:

Risikoklasse A - stor risiko for spredning av asbestfiber

Risikoklasse B - liten risiko for spredning av asbestfiber

Risikoklasse C - ingen risiko for spredning av asbestfiber

Risikovurderingen følges opp med tilpassede tiltak, som er alt fra strakstiltak med avstengning og sanering til at ingen tiltak er nødvendig på nåværende tidspunkt.

Informasjon til vaktmestere, drifts - og vedlikeholdspersonell og andre nøkkelpersoner

Det opplyses i tilbakemeldingen at vaktmestre har god oversikt over kommunale bygg og hva de er bygd av. Den oversikten de har er fått gjennom erfaring og kunnskap i ansettelsesforholdet og gjennom kollegaer. Vaktmestre er kjent med helserisiko ved asbest, men det er ingen nedfestede rutiner i forbindelse med mistanke om asbest.

Vaktmestrene vet stort sett hvor det er asbest og ber i den sammenheng sin overordnede om at det blir engasjert eksterne firma til å sanere asbest, da kommunen selv ikke har godkjenning for dette.

Det er et faktum at asbest i de fleste tilfeller ikke kan kartlegges kun ut fra visuell bedømmelse, og at omfanget av forekomst ofte er større enn først antatt

Det varsles pålegg på dette punktet.

Skriftlige rutiner for å kartlegge eventuell forekomst av asbest forut for oppdrag.

Det opplyses i tilbakemeldingen at Åfjord kommune ikke har nedfelte rutiner vedr. kartlegging før mindre oppdrag. Skulle det dukke opp situasjoner hvor driftspersonell blir skeptisk til om det er asbestholdige produkter i konstruksjoner stopper de arbeidet og varsler overordnet, som da sørger for at det blir tatt ut prøver for å få bekreftet om det er asbest eller ikke.

Det her er snakk om mindre oppdrag utført av intern personell og eksterne som f.eks rørleggere og elektrikere. Da mange håndverkere/entreprenører har liten kjennskap til hvor asbest kan forekomme, anbefales det at det utarbeides skriftlig rutine for å sikre at det forut for alle bygningsmessige arbeider som skal utføres i bygg oppsatt før 1985, blir kontrollert om det er fare for inngrep i asbestholdig materiale.

Det varsles pålegg på dette punktet.

Bruk av virksomheter som har Arbeidstilsynets tillatelse til å arbeide med asbest

Det opplyses at kommunen etterspør tjenester fra lokale entreprenører og Byggmestre i de tilfellene det oppdages asbest. De siste årene er det sanert en del kommunal bygningsmasse fra den tidsepoken hvor asbest var et naturlig bygningsmateriale. I disse sammenhengene er det engasjert anbudskonkurranser hvor godkjente entreprenører har stått for saneringen.

Informasjon til leietakere i risikobygg

Åfjord kommune har ingen leietakere med arbeidstakere i bygg eldre en 1985.

Informasjon om asbest i større rive- og rehabiliteringsprosjekter

I anbudsprosesser som inkluderer rivearbeider bestiller Åfjord kommune miljøkartlegging av bygg og eventuell miljøgeologisk kartlegging dersom der er mistanke om at det kan forhold i grunnen

Vi registrerer at kommunen ivaretar sin plikt som byggherre ved at det stilles krav til at SHA-planen (plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø) omfatter eventuell eksponering av de farlige stoffene som er avdekket i miljøsaneringsrapporten.

Det anbefales at kommunen har rutine for aktivt å etterspørre særskilt kompetanse på asbestkartlegging når det er bygg fra før 1985 som skal rives eller rehabiliteres. Ikke alle miljøkartleggere har erfaring og spisskompetanse på dette. Videre må det sikres at rivingsentreprenør blir gjort oppmerksom på at det kan påtreffes skjulte forekomster av asbestmaterialer underveis i rivingen og at det derfor må etableres løpende kontakt med firma som har kompetanse på kartlegging/prøvetaking dersom riveentreprenøren selv ikke har det.

Det er svært viktig at byggherre stiller krav til etterkontroll av arbeidet før andre entreprenører får tilgang til området.

Alt rivings-, reparasjons- og vedlikeholdsarbeid av asbestholdig materiale skal gjøres av virksomhet som har tillatelse fra Arbeidstilsynet.

Noen kilder til informasjon om asbest som kan være nyttig er :

- Asbesthåndboka av Evje, Mejdell, Johansen og Tesli, utgitt av Gyldendal Norsk Forlag, 3 utgave 2017. Boka inneholder en helhetlig oversikt over asbestproblematikken, og har blant annet eksempler på hvor asbest kan forekomme, risikovurderinger, fremgangsmåte og oppfølging av et kartleggingsprosjekt.
- Byggforskblad 773.340 Asbest i bygninger. Forekomst og påvisning, av Sintef Byggforsk.

- Arbeidstilsynets nettsider om asbest: www.arbeidstilsynet.no/tema/kjemikalier/asbest/. Her er blant annet noen eksempler på hvor asbest kan forekomme og en lenke til en nyttig asbestguide

Varsel om pålegg

Dette er et varsel om at Arbeidstilsynet kommer til å gi ÅFJORD KOMMUNE pålegg om å rette opp forhold som ikke er i samsvar med regelverket. Før vi vedtar pålegg, har dere rett til å kommentere saken.

Gi oss skriftlig tilbakemelding innen 07.12.2020 hvis dere mener at beskrivelsen nedenfor ikke er korrekt, eller hvis dere har kommentarer til de påleggene vi varsler og de fristene vi har satt. Etter denne datoen kan vi vedta pålegg.

[Send oss tilbakemeldingen via eDialog](#). Oppgi referansenummer 2020/26790.

#2 Pålegg - Asbest - informasjon og opplæring (ikke saneringsarbeid)

Arbeidsgiver skal sørge for at verneombud og arbeidstakere som kan utsettes for støv med asbestfiber, får nødvendig informasjon og opplæring.

Innen 01.04.2021 må dere sende oss:

- Beskrivelse av hvordan vaktmestere og annet nøkkelpersonell har fått nødvendig informasjon og opplæring om hvor asbest forekommer og hvor asbest typisk kan forekomme i den type bygg og installasjoner som kommunen eier.
- Beskrivelse av hvordan vaktmestere og annet nøkkelpersonell har fått informasjon og opplæring om hvilke rutiner som skal følges dersom det er mistanke om asbest.
- Beskrivelse av hvordan det er gitt informasjon og opplæring til vaktmestere og annet nøkkelpersonell om mulige helseeffekter ved innånding av asbestholdig støv.
- Bekreftelse på at verneombudet har fått nødvendig informasjon og opplæring.
- Beskrivelse av hvordan arbeidsgiver sikrer fremtidig informasjon og opplæring.

Dette står i regelverket:

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstaker gøres kjent med ulykkes- og helsefarer som kan være forbundet med arbeidet, og at arbeidstaker får den opplæring, øvelse og instruksjon som er nødvendig.

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstaker og verneombudet får informasjon og opplæring om farlige kjemikalier som forekommer eller kan forekomme på arbeidsplassen.

Dette har vi funnet hos dere:

Det opplyses i tilbakemeldingen at vaktmestre har god oversikt over kommunale bygg og hva de er bygd av, men det er ikke utarbeidet noen skriftlige rutiner på dette, inkludert opplæring av nyansatte, eller om det er gitt opplæring om helserisiko forbundet med asbest.

Det er et faktum at asbest i de fleste tilfeller ikke kan kartlegges kun ut fra visuell bedømmelse, og at omfanget av forekomst ofte er større enn først antatt. Arbeidstilsynet mener det som et minstekrav må gis særskilt informasjon til vaktmestere og annet drifts- og vedlikeholdspersonell om hvor asbest typisk kan forekomme i den type bygg og installasjoner som forvaltes av kommunen, og opplæring om helserisiko forbundet med asbest.

Driftsoperatører og andre som utfører drifts- og vedlikeholdsuppgaver vil kunne være særlig utsatt for direkte å bli eksponert for støv med asbestfiber uten at de er klar over det.

Nødvendig informasjon om eksisterende og spesielt mulig forekomst vil kunne forebygge unødig eksponering av asbestfiber både for egne ansatte og brukere av byggene

Dette er brudd på arbeidsmiljøloven § 3-2 første ledd bokstav a, forskrift om organisering, ledelse og medvirkning §§ 8-1 og 9-1 og forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) §§ 3-4 og 3-5.

#3 Pålegg - Asbest - rutine for å kartlegge asbest ved oppdragsforhold

Arbeidsgiver skal utarbeide skriftlig rutine som sikrer at det ved oppdragsforhold som kan medføre inngrep i asbestholdig materiale, gjøres nødvendige kartlegginger av mulig asbestforekomst før arbeidet igangsettes. Rutinene skal utarbeides i samarbeid med verneombud/ansattes representant.

Innen 01.04.2021 må dere sende oss:

- Kopi av den skriftlige rutinen
- Beskrivelse av hvordan den skriftlige rutinen er gjort kjent
- Beskrivelse av hvordan verneombud/ansattes representant har medvirket

Dette står i regelverket:

Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid innebærer at arbeidsgiver skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av denne lov.

Arbeidstakerne og deres tillitsvalgte skal medvirke i utarbeidelse av rutinen.

Arbeidsgiver skal sørge for å kartlegge og dokumentere forekomst av kjemikalier, herunder støv med asbestfiber, og vurdere enhver risiko for arbeidstakernes helse og sikkerhet forbundet med disse.

Dette har vi funnet hos dere:

Det opplyses i tilbakemeldingen at Åfjord kommune ikke har nedfelte rutiner vedr. kartlegging før mindre oppdrag.

Kommunen har et ansvar gjennom sin internkontroll for å forebygge hendelser med eksponering av asbest. Da kommunen ikke har kartlagt forekomsten i byggene, så må det sikres at det i alle oppdragsforhold, også mindre oppdrag som kan medføre inngrep i asbestholdig materiale, på forhånd blir avdekket om det er risiko for frigjøring av støv med asbestfiber. Vi tenker her på kommunens egne ansatte og innleid personell, som for eksempel elektrikere, rørleggere m.m.

Rutinen må gjøres kjent for aktuelle enhetsledere og andre som i praksis bestiller oppdrag fra internt personell og fra eksterne håndverkere/entreprenører

Dette er brudd på arbeidsmiljøloven §§ 3-1 første ledd og andre ledd bokstav e og 2-2 første ledd, forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) §§ 5 andre ledd nr. 7 og 6 og forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) § 3-1.

Oppfylte pålegg

Vi viser til tilbakemeldingen av 13.11.2020.

#1 Krav om opplysninger

Vi bekrefter å ha mottatt dokumentasjon/opplysninger som svar på spørsmålene.

På bakgrunn av tilbakemeldingen anses pålegget som oppfylt.

Send dokumenter eller kommentarer via eDialog

Bruk eDialog hvis dere skal sende oss dokumentasjon eller for å svare på dette brevet. Husk å oppgi referansenummer 2020/26790. Les mer om eDialog på www.arbeidstilsynet.no/kontakt-oss/post/.

Gi informasjonen videre til hovedverneombudet/verneombudet

Hovedverneombudet/verneombudet skal gjøres kjent med vedtak fra Arbeidstilsynet (arbeidsmiljøloven § 18-6 (8)). Vi ber derfor om at du som arbeidsgiver gir en kopi av dette brevet til hovedverneombudet i Åfjord kommune og verneombudet ved enheten.

Mer informasjon?

Dere finner informasjon om gangen i et tilsyn og reaksjonene vi kan gi, på arbeidstilsynet.no/om-oss/tilsyn/.

Arbeidstilsynet

VÅR REFERANSE
2020/26790

7 av 7

Med hilsen
Arbeidstilsynet

Marit Torsvik
seksjonsleder

Anne Marit Kjelbergnes
senioringeniør

Dette brevet er elektronisk signert.